

BARNE- OG UNGDOMSRÅD I KORONAENS TID

«Vi gikk rett på Zoom
da Norge stengte.»

INNHALDSFORTEGNELSE

INNLEDNING.....	3
DELTAKERE OG GJENNOMFØRING AV PROSJEKTET	5
BARNE- OG UNGDOMSRÅD FØR KORONAENS TID	6
BARNE- OG UNGDOMSRÅD I KORONAENS TID	8
MEDVIRKNING PÅ DIGITALE ARENAER	14
OPPSUMMERING OG NOEN AVSLUTTENDE ANBEFALINGER FRA UNGDOMMENE	18

Illustrasjoner: Gøril Gjøystdal

INNLEDNING

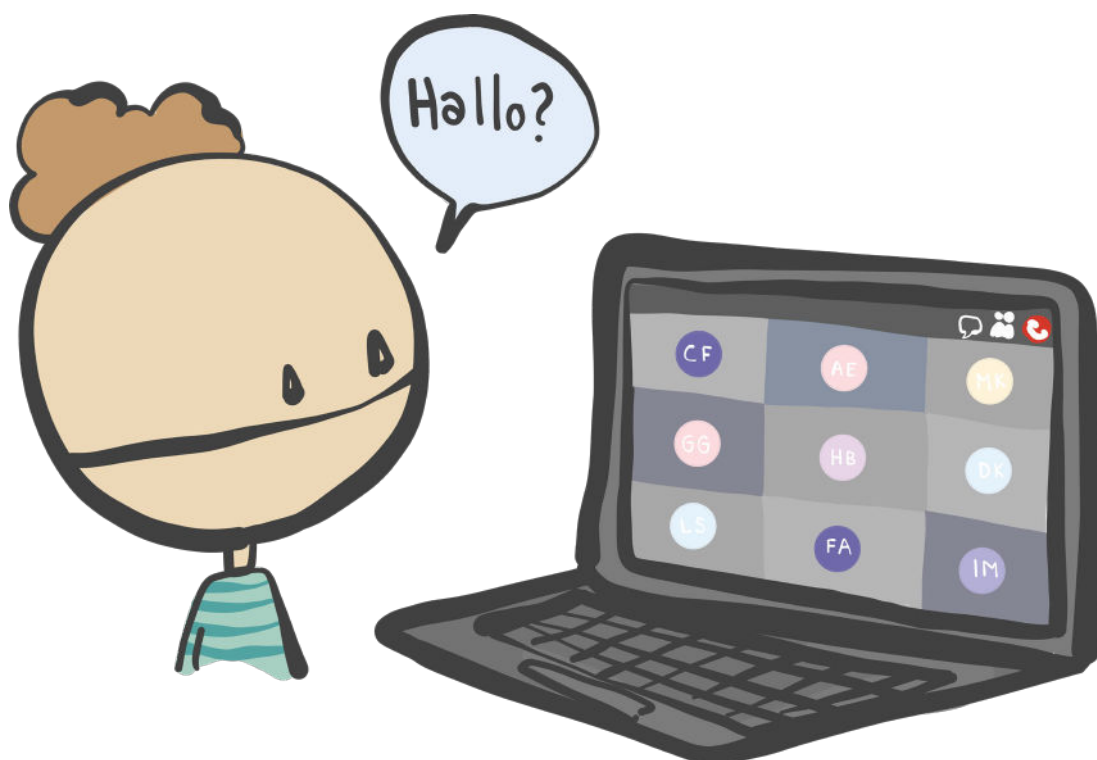
Alle barn har rett til å bli hørt i saker som angår dem. Ett av de viktigste organene for barn og unges medvirkning og innflytelse i norske kommuner og fylker, er barne- og ungdomsråd, og alle kommuner og fylker skal fra høsten 2019 ha et medvirkningsorgan for ungdom. Kommunen er en viktig arena for barn og unge. De er brukere av kommunale tjenester, og lokalsamfunnet har stor betydning både for hvordan de har det her og nå, og hva de tar med seg videre i livet. Når barn og unge får påvirke utviklingen av kommunen sin, blir det en bedre kommune for dem å vokse opp i.

12.mars 2020 stengte samfunnet flere viktige samfunnsfunksjoner, for å hindre videre spredning av koronaviruset Covid-19. Skoler og barnehager, idrett og andre fritidsaktiviteter ble stengt og gradvis åpnet opp igjen fra slutten av mai. Den nye normalen ble dog å fortsette å ha begrenset sosial omgang, unngå å reise kollektivt og ikke møtes i store forsamlingsrom. Som følge av koronapandemien, har barn og unge fått en ny virkelighet å forholde seg til, og digitale møteplasser er blitt viktigere enn noen gang før. I unntakstilstander som en pandemi, vil det være særlig viktig å

oppretholde medvirkningsorgan som kan gi gode innspill til politikere og sikre at barn og unge selv blir hørt. Barne- og ungdomsrådene kan og bør spille en viktig rolle i utviklingen av lokalsamfunnet sitt, inkludert og særlig nå i den nye koronavirkeligheten. Men hvordan gis barne- og ungdomsrådene mulighet til å utøve sin rolle i denne perioden? Og hvordan brukes digitale arenaer for å tilrettelegge for barne- og ungdomsrådenes arbeid? Hva fremmer, og hva hindrer medvirkning i den digitale virkeligheten?

Redd Barna og Reell Medvirkning ønsket med dette prosjektet å undersøke hvordan medlemmer av barne- og ungdomsråd har erfart denne første tiden med korona, og hvilke refleksjoner, synspunkter og anbefalinger de sitter med på bakgrunn av sine erfaringer. Til sammen 81 medlemmer i barne- og ungdomsråd har bidratt med sine erfaringer og synspunkter, gjennom telefonintervju og en digital spørreundersøkelse. Til sammen representerte disse ungdommene 13 barne- og ungdomsråd; i 9 kommuner, 1 fylke og 2 bydeler, i tillegg til Sentralt Ungdomsråd i Oslo som har representanter fra alle bydelenes ungdomsråd.

Barne- og ungdomsrådene som deltok i

denne kartleggingen satt med ulike erfaringer fra sitt arbeid under korona. De aller fleste opplevde at de hadde fått gjennomført det de skulle, eller det aller meste av det de skulle, selv om koronapandemien skapte utfordringer. De aller fleste hadde også deltatt i digitale møter. De opplevde imidlertid i mindre grad å bli involvert i relevante beslutningsprosesser og ha reelle muligheter for å påvirke. Da samfunnet stengte ned 12.mars var noen kommuner svært raske til å informere og involvere barne- og ungdomsrådene, tilpasse virksomheten til digitale flater og jobbe med å opprettholde engasjementet blant de unge. Men et flertall blant de som har deltatt i denne kartleggingen, opplever at barne- og ungdomsrådene ikke er blitt prioritert av de voksne i denne perioden. Selv når det ble gradvis åpnet for å møtes igjen, er erfaringene at mange ikke gjennomførte fysiske møter. Flere av ungdommene vi har snakket med, forteller at digitale møter byr på muligheter, men at det er utfordrende, og at det har vært demotiverende å ikke bli holdt orientert eller inkludert i saker som angår dem. Og denne krisen har i aller høyeste grad angått barn og unge.

De barne- og ungdomsrådene som har gode erfaringer med å bli involvert, lyttet til og få delta med sin mening i saker som angår dem før korona, opplever det samme i stor grad også under korona. De rådene som ikke har fungert godt tidligere, har heller ikke en positiv opplevelse av å bli inkludert under korona. Ungdommene som tilhører nyetablerte medvirkningsorgan for unge i nye kommuner, forteller at de ikke opplever å bli godt inkludert under korona, selv om de kan ha en god opplevelse av sin medvirkning fram til koronapandemien brøt ut. Det kan synes som om disse kommunene ennå ikke har et godt nok etablert system for å ivareta medvirkningen fra barne- og ungdomsrådene i denne unntakstilstanden.

Før sommeren hadde noen av rådene fysiske møter igjen, og dette var en svært positiv opplevelse for de ungdommene som tilhørte disse rådene. Men pandemien er ikke over, og det forventes fortsatt mulige nye smittetopper i tiden fremover. I den spesielle og utfordrende situasjonen som koronakrisen representerer, har vi nå samtidig en stor mulighet til å gi barn og unge en rolle hvor de kan bidra til å styrke lokaldemokratiet og skape gode løsninger i den nye koronavirkeligheten i kommunene. Vårt ønske er at erfaringene fra denne kartleggingen vil være nyttig for kommuner og fylker når de skal involvere barne- og ungdomsråd i sitt daglige virke i tiden fremover, uansett hvordan man kan møtes og hvilke saker som skal diskuteres.

Vennlig hilsen fra

Anna Thoresen Skarboe,
Reell Medvirkning

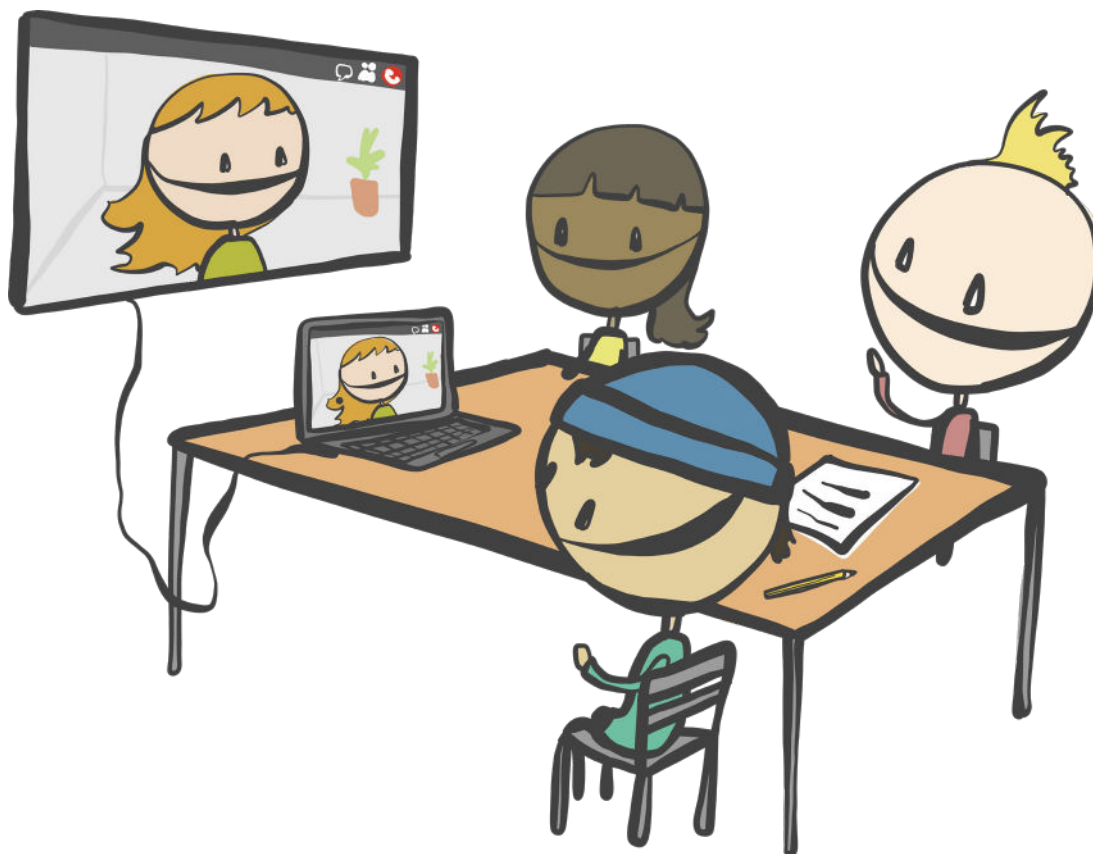
Grete Vandvik,
*Seniorrådgiver barns rett til å bli hørt,
Redd Barna*

DELTAKERE OG GJENNOMFØRING AV PROSJEKTET

Prosjektet Barne- og ungdomsråd i koronaens tid ble gjennomført i løpet av fire uker i juni 2020. Deltakerne var barn og unge fra ulike barne- og ungdomsråd. Sammensetningen av deltakere til prosjektet er resultatet av et et bevisst valg. Kommuner, fylker og bydeler som er blitt invitert til å delta, ble valgt for å sikre at prosjektet ville få en bred geografisk spredning og med et ønske om å nå ut til både store og små, samt nyetablerte og godt etablerte ungdomsråd. Flere av barne- og ungdomsrådene har Redd Barna samarbeidet med før.

I prosjektet la vi opp til to former for deltakelse. 11 ledere og nestledere for barne- og ungdomsråd har deltatt i individuelle semistrukturerte intervjuer på telefon, og 70 medlemmer av barne- og ungdomsråd har svart på en digital spørreundersøkelse. Til sammen representerte disse ungdommene 13 barne- og ungdomsråd spredt utover hele landet. De tilhørte barne- og ungdomsråd i 9 kommuner, 1 fylke, 2 bydeler, samt Sentralt Ungdomsråd i Oslo (SUR).

På bakgrunn av resultatene fra de individuelle intervjuene utarbeidet vi en digital spørreundersøkelse. Målet med den digitale undersøkelsen var å involvere flere representanter fra barne- og ungdomsråd, og dermed få et større bilde av barn og unges opplevelse av å drive med medvirkningsarbeid under korona. De fleste av ungdommene som svarte på den digitale spørreundersøkelsen tilhørte samme barne- og ungdomsråd som lederne og nestlederne som hadde deltatt på telefonintervju. Ungdommer fra 2 kommuner deltok kun i den digitale spørreundersøkelsen. Alle ungdommene uttrykte at de satte stor pris på å delta i prosjektet og få mulighet til å dele sine erfaringer og tanker om å sitte i et ungdomsråd under korona.

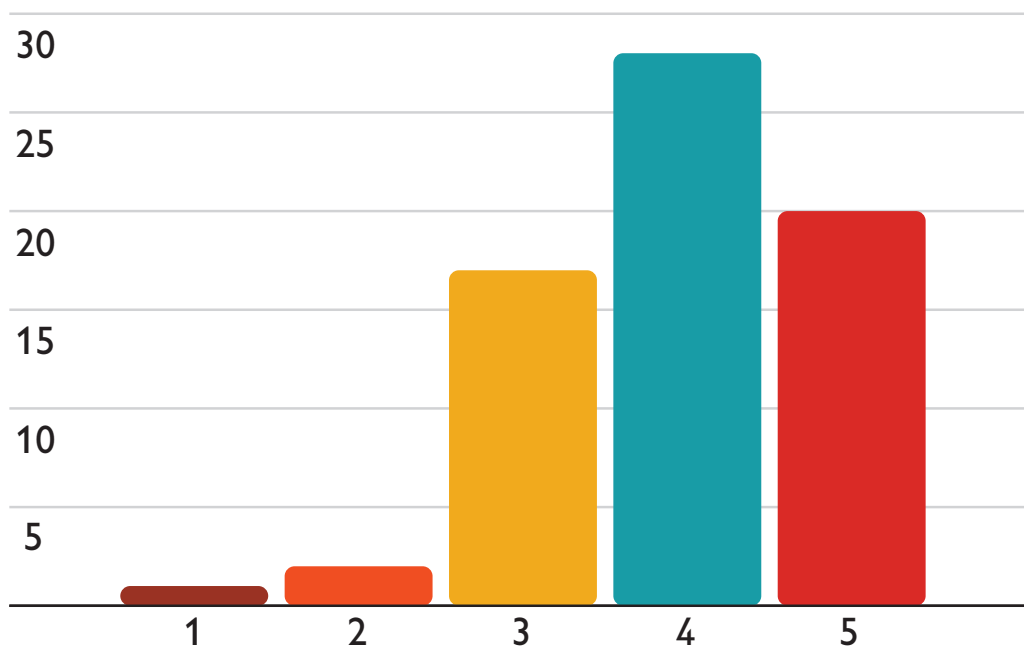
BARNE- OG UNGDOMSRÅD FØR KORONAENS TID

I 2019 ble det lovpålagt at alle kommuner og fylker skal ha et «ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom» (Bufdir, 2019). I forbindelse med denne rapporten har vi snakket med barne- og ungdomsråd hovedsakelig på kommunenivå. Noen av kommunene er helt nye med et helt nytt ungdomsråd, mens andre har operert med ungdomsråd i mange år og har et godt etablert system.

For å få et best mulig bilde av hvordan medvirkningsarbeid for barne- og ungdomsråd er blitt påvirket av korona, ønsket vi å høre hvilken opplevelse de hadde av å være i et ungdomsråd, også før korona.

I den digitale spørreundersøkelsen svarte ungdommene på følgende spørsmål om deres opplevelse av barne- og ungdomsråd før korona: Hvordan opplevde du deres arbeid som medvirkningsorgan før korona? Svarene ble gitt ved å krysse av på en målestokk fra 1 – 5, hvor 1 var ikke bra og 5 var bra.

Undersøkelsen viser at ungdommene hadde noe ulik opplevelse av sitt arbeid som medvirkningsorgan før korona, men de fleste av dem var passe fornøyde eller fornøyde.

Telefonintervjuene ga en mer utdypende beskrivelse av ungdommenes opplevelse. Noen virket svært fornøyde, de fleste passe fornøyde og noen dessverre misfornøyde. I sin beskrivelse av arbeidet som medvirkningsorgan før korona, vektla ungdommene i stor grad det å bli tatt på alvor, ha reell innflytelse, og få god informasjon og tilbakemeldinger fra de voksne i kommunen eller fylket. Under er noen av ungdommenes svar:

«I vår kommune er de veldig flinke til å høre på oss, føler ikke at vi snakker til en tom vegg.»

«Jeg opplever ikke at vi blir hørt, føler at kommunen bare har oss fordi de må. Vi er mest til pynt. Det er sikkert fordi de tenker at vi er barn og har lite erfaring i livet. De tar imot forslagene våres, men gjør ikke noe med det. Det forrige ungdomsrådet som satt har også dårlige erfaringer med å bli tatt seriøst. Jeg synes det jo er veldig gøy å holde på med, men det er mye jobb vi legger ned, og når politikerne og kommunestyret ikke tar oss på alvor, er det kjedelig.»

«Greit, men jeg merket at det til tider var mangel på tilbakemeldinger på arbeidet vi gjorde. Vi kunne få beskjed om å lese saker på over 60 sider, uten å få noe tilbakemelding eller at noen sa «godt jobbet». Å lese 60 sider er veldig mye for en 13-åring.»

«Vi fikk bare teste det i tre måneder uten korona. Jeg opplevde at vi hadde en helt annen måte å jobbe på, sammenlignet med de andre rådene i nærområdet. Det har hjulpet legitimiteten til ungdomsrådet at vi har blitt et større råd. Jeg føler vi har blitt et råd som blir hørt og tatt seriøst. Måten vi gikk frem på for å sette sammen et ungdomsråd var virkelig bra. Det gamle ungdomsrådet fikk fullt ansvar for å sette det sammen – det har gjort at vi har blitt et velorganisert medvirkningsorgan.»

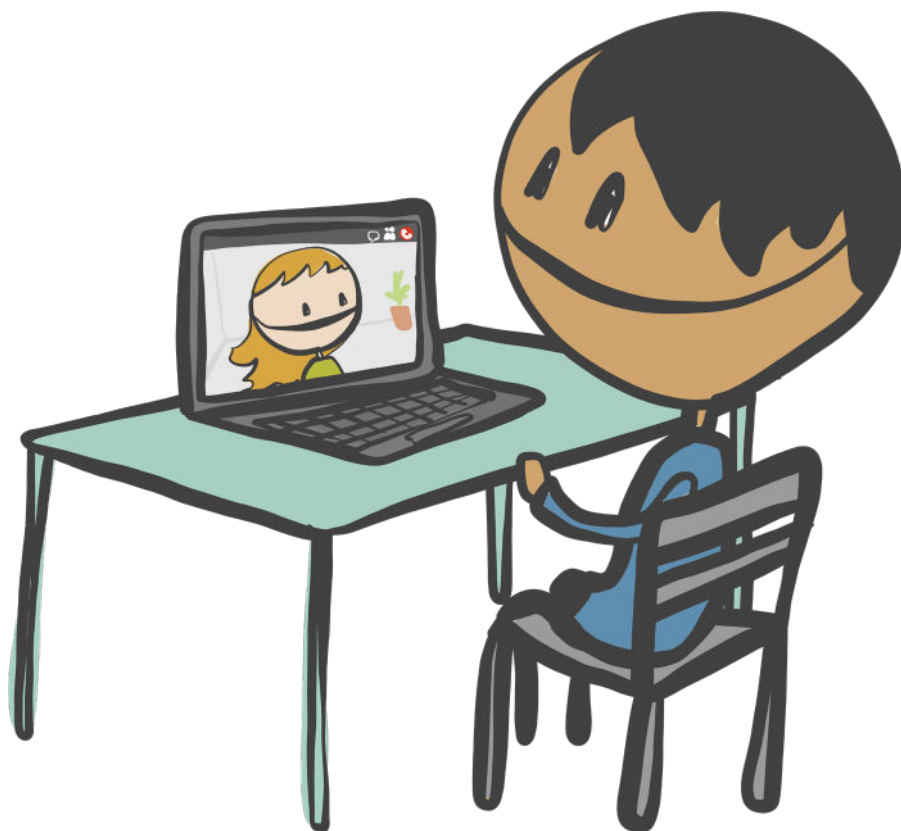
«Vi hadde veldig bra arbeid, ble en del saker på gang, blant annet noen aktiviteter vi arrangerte for ungdom og for å minske ensomhetstallene i kommunen.»

«Jeg har vært vitne til råd som funker mye bedre. Vi mangler motivasjon. Det har vært et generasjonsbytte og det virker som at folk vil gjøre mye i vår kommune, men uten opplæring blir det vanskelig å gjøre noe.»

«Veldig bra -fylkeskommunen er veldig flinke til å få oss med i medvirkningsprosesser og huske på oss i saksgangen og at de skal høre på oss og den viktige stemmen vi har.»

Flere opplever det som demotiverende å ha et begrenset mandat, og så i tillegg få begrenset hvilke saker de får tilgang på eller mulighet til å si noe om.

«Har ikke fått gi innspill på alle de sakene vi har ønsket. Problemet har vært at vi ikke har fått sakspapirene til bydelsutvalgets møter. Vi har kun mandat til å si noe om saker som handler om barn og unge i bydelen. Dette gjaldt også før korona.»

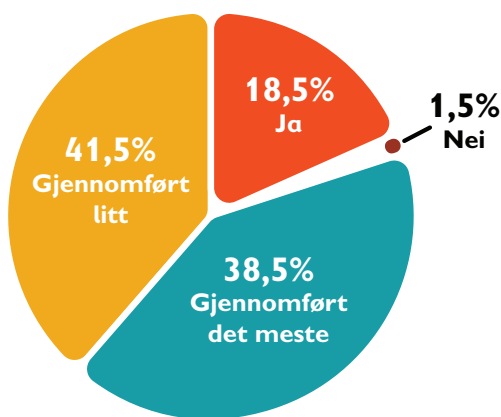

BARNE- OG UNGDOMSRÅD I KORONAENS TID

«Det er så unormale tider at vi glemmer hva vi vanligvis gjør som et ungdomsråd.»

Hvordan har så medlemmer av barne- og ungdomsråd erfart den første tiden med korona, og hvilke refleksjoner og synspunkter sitter de med på bakgrunn av sine erfaringer?

Har barne- og ungdomsrådene fått gjennomført det de skulle denne våren?

Diagrammet over viser at 57 % av ungdommene i den digitale spørreundersøkelsen svarte at de hadde fått gjennomført det de skulle, eller det meste av det de skulle, våren 2020. 41,5 % svarte at de hadde fått gjennomført litt, mens kun et fåtall svarte nei på spørsmålet.

«Korona har ikke vært en stopper for oss. Kun ett møte som har blitt avlyst.»

De fleste barne- og ungdomsrådene som deltok i denne kartleggingen, opplevde at de måtte utsette møtene sine i starten. Som diagrammet viser, fikk de fleste av dem tatt dette igjen digitalt i løpet av våren, men noen opplevde også at møtene ble avlyst. Ungdommene forteller at det er helt og holdent korona som er grunnen til at de ikke har fått gjennomført eller har måtte utsette det de har planlagt.

«Først utsatte vi møtene på ubestemt tid, deretter avlyste vi, fordi de sakene vi hadde stående kunne vi vente med.»

«Vi skulle hatt møte mandag etter torsdagen skolen stengte på, det ble avlyst, fordi vi ikke hadde kommet oss inn på teknologien – ble utsatt ikke avlyst. Har også hatt et ekstraordinært møte for å sørge for at alle ungdomsråd blir sett.»

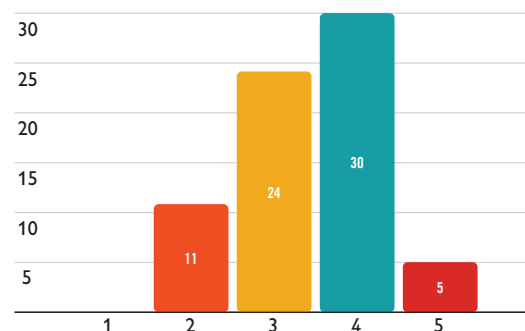
«Vi måtte finne måter å etablere møter på, vanskelig å finne gode ordninger for å gjøre møter mer effektivt. På zoom fikk vi på plass håndsopprekkninger og sånt, da ble flyten mye bedre.»

«Noen møter har blitt avlyst, men det er ikke våre. De som har blitt avlyst har vært møter vi skulle ha deltatt på i regi av andre. Vi har gjennomført alle våre møter digitalt.»

«Nei, vi skulle ha gjennomført et arrangement på regionsnivå med ungdomsråd og deres koordinatører som ikke ble gjennomført. Og noen workshops som har blitt avlyst, pluss et møte med andre fylkesråd.»

I den digitale spørreundersøkelsen stilte vi ungdommene det samme spørsmålet vi hadde stilt om hvordan de opplever sitt arbeid som medvirkningsorgan før korona, også under korona. Her gikk også svaralternativene fra 1 = ikke bra til 5 = bra.

Hvordan opplever du deres arbeid som medvirkningsorgan under korona?

Resultatene fra spørreundersøkelsen viser at alle ungdommene faktisk har erfaring med å arbeide som medvirkningsorgan under korona. Ingen av dem svarte at de opplevde sitt arbeid som ikke bra. Men deres erfaringer er middels positive, og de har endret seg i negativ retning under korona.

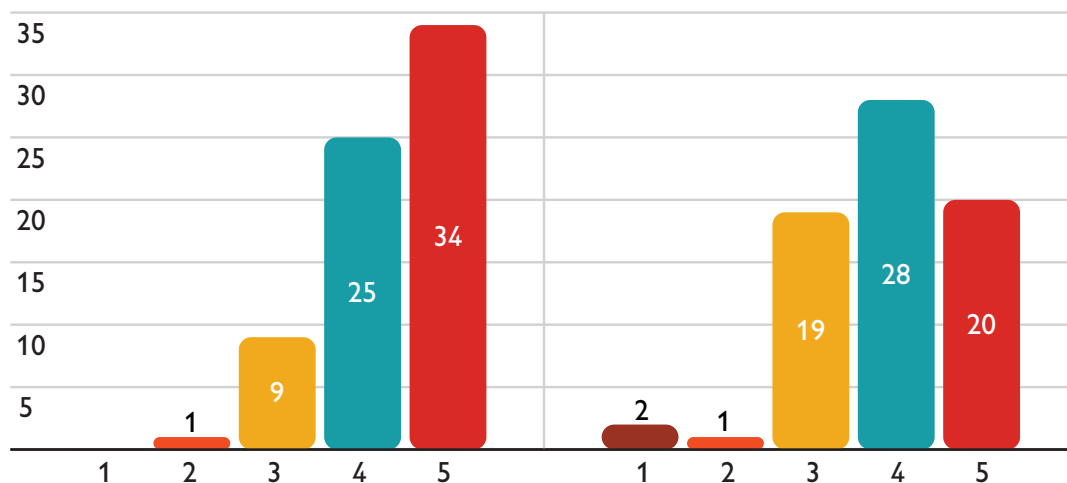
Ungdommene svarte også på spørsmål om egen motivasjon (fra 1 = lav til 5 = høy), eget engasjement (fra 1 = lavt til 5 = høyt), og deltakelse i gruppen (fra 1 = lav til 5 =

høy). Vi ba ungdommene svare på de samme spørsmålene både i forhold til tiden før korona og tiden under korona, for å kunne sammenligne.

EN SAMMENLIKNING AV UNGDOMMENES MOTIVASJON, ENGASJEMENT OG DELTAKELSE I UNGDOMSRÅDET FØR OG UNDER KORONA:

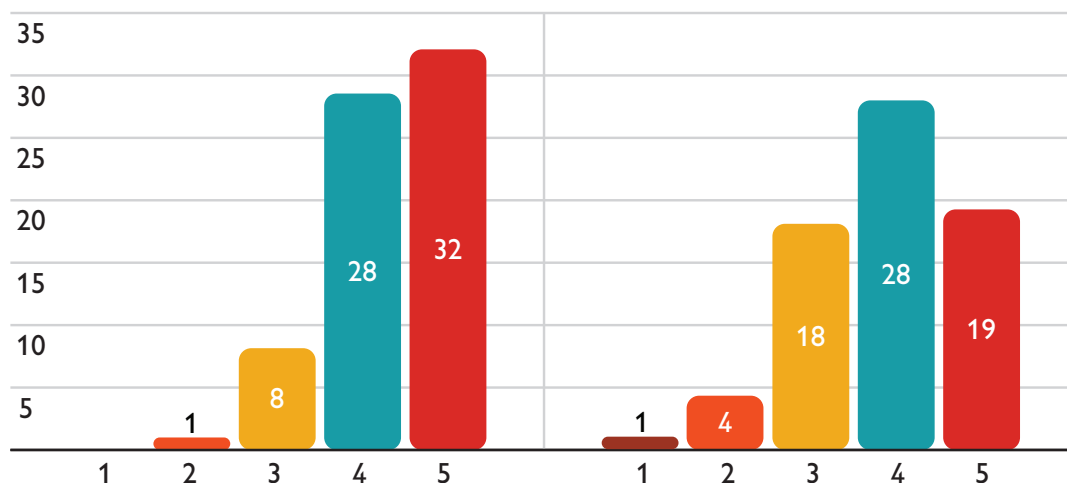
Hvordan var din motivasjon til å jobbe med medvirkningsarbeid før korona?

Hvordan er din motivasjon til å jobbe med medvirkningsarbeid under korona?

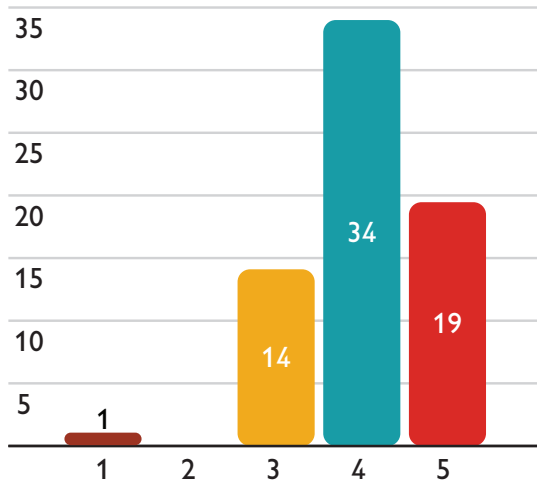

Hvordan vil du beskrive ditt engasjement for ungdomsrådet før korona?

Hvordan vil du beskrive ditt engasjement for ungdomsrådet under korona?

Hvordan vil du beskrive deltakelsen i gruppen før korona?

Det vi kan lese ut fra denne sammenlikningen er at både motivasjon, engasjement og deltakelse har gått noe ned under korona. I telefonintervjuene var det også flere av lederne og nestlederne som delte sine erfaringer rundt det å holde motivasjonen i gruppa oppe.

«Det skumleste nå er at flere av rådsmedlemmene har mistet motivasjonen og engasjementet – bruker tiden sin på ting som ikke handler om medvirkningsarbeid eller politikk – når folk slutter å bry seg, er det noe som er galt- ungdomsrådet er tross alt en garantist for demokratiet vårt og en nødvendighet.»

I telefonintervjuene vi gjennomførte med ledere og nestledere av barne- og ungdomsråd, har det vært særlig fokus på informasjon og oppfølging, motivasjon og engasjement, og deltakelse, kommunikasjon og det sosiale samspillet i rådene.

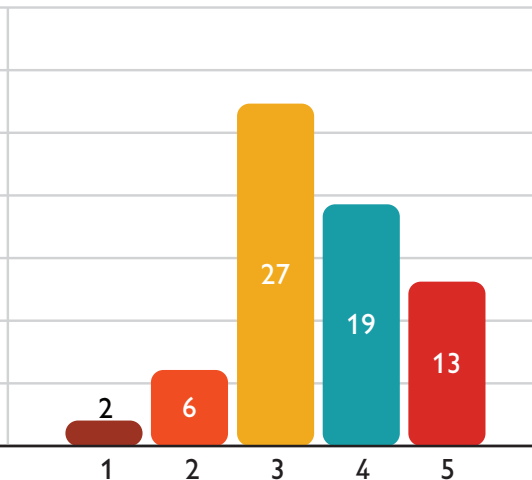
INFORMASJON OG OPPFØLGING

Felles hos ungdommene er at de er veldig forståelsesfulle og skjønner at politikerne har hatt mye å tenke på i en tid som har vært annerledes. Men flere skulle gjerne ønske at de hadde fått mer informasjon og oppfølging. I starten var det en del usikkerhet blant ungdommene, og de skulle dermed ønske at de fikk informasjon litt tidligere.

«Det er i starten det er mest prekært å få informasjon.»

«Da skolen stengte gikk det to dager før vi hørte noe om politiske møter. Vi fikk beskjed

Hvordan vil du beskrive deltakelsen i gruppen under korona?

om at fysiske møter ble uaktuelt på grunn av signaleffekten.»

«Det kan være så enkelt som å sørge for at møtene ikke blir utsatt i startfasen. Det er da det er mest prekært og vi er mest bekymret. Det angår mange barn og unge og det trenger å være ungdom involvert.»

Med litt varierende tidsspenn fikk ungdommene etter hvert informasjon om den nye situasjonen og hvordan den skulle håndteres. Alle ungdomsråd i norske kommuner og fylker skal ifølge forskrift ha tilstrekkelig sekretariatshjelp. De aller fleste av ungdommene opplevde at det var sekretæren som kom med den nødvendige informasjonen og kunne meddele at det var slutt på fysiske møter, og at møtene fra nå av ville bli gjennomført digitalt.

«Kjempegreier. Hun som er voksenkontakten til ungdomsrådet har vært veldig flink til å informere om hva vi kan og ikke kan gjøre, og hvordan vi kan gjøre ting annerledes. Det har føltes veldig bra og trygt for meg og alle andre medlemmer i ungdomsrådet.»

«Vi fikk beskjed om at det skulle skje drastisk omstilling og at den politiske ledelsen skulle finne ut av hvordan vi skulle gjennomføre møtene. Omstillingen var rask og god med tanke på hvor overveldende det var for alle.»

Men flere av ungdommene vi har snakket med har opplevd å måtte ta mye initiativ selv. De har måttet finne og lese seg opp på saker på egenhånd.

«Tidligere har vi pleid å ha orientering fra fylkeskommunen, men nå har vi måttet lese oss opp selv.»

«Sekretæren vår har hatt veldig lite kapasitet til å følge oss opp. Hun er den eneste som har ansvar for oss. Det blir vanskelig for alle sammen når sekretæren ikke har tid til å finne saker og invitere til møter.»

«Det virket som at administrasjonen veldig lett sa at de hadde viktigere ting å gjøre, men politikerne føler at de står mer til ansvar. Det har blitt en skrytetreie i kommunen, at man samarbeider med ungdom. Det betyr at mange ikke vil si nei til oss, for å unngå å bli den store, stygge ulven. Men noen er også genuint opptatt av oss. Hvis vi føler at de hører på oss bare fordi de må, går vi videre til noen andre. Det fungerer bra. Vi har opplevd at noen politikere blir flau hvis de ikke har tenkt på det selv, at de kan involvere barn og unge.»

«Hovedutfordringen med korona var at administrasjonen koblet litt av. Det er forståelig at man skal jobbe med viktigere ting, men ofte må vi ta insj til egne saker. Men jeg opplever at hvis man kom med henvendelser eller stiller spørsmål, fikk vi ofte at korona var en grunn til at vi måtte droppe det eller at vi kom for sent.»

MOTIVASJON OG ENGASJEMENT

Både i den digitale spørreundersøkelsen og i telefonintervjuene kommer det frem at engasjementet og motivasjonen til mange av ungdommene har gått ned under korona.

«Mange motiveres av at de møter andre, men nå møter man ikke andre. Det er utfordrende. Det er flere som blir demotiverte av at de ikke ser fellesskapet de er en del av. Jeg har måttet jobbe med gløden til deltakerne. Vi har hele tiden hatt tett kontakt og snakket med hverandre. Vi har også hatt sosiale sammenkomster digitalt.»

«Min motivasjon er bra, men den svekkes litt av at andre er demotivert – får ikke til å gjøre noe alene. Det er ingen som kommer til å slutte i rådet, men det er lite motivasjon blant medlemmene nå.»

«Det føles litt ut som at vi har hatt en 8 ukers ferie. Noen har gitt opp, mens andre prøver. Man må bare holde ut ungdommen – hold fokus og gi informasjon til ungdommene.»

Men noen forteller at motivasjonen fremdeles er på topp i ungdomsrådet.

«Den har vært på topp, skal mye til for å skru den gruppen ned, sånn sett er lederen i rådet vårt litt uheldig med perioden han sitter – vi er en gruppe det er litt vanskelig å få til å være stille.»

Veldig engasjert gruppe, litt avhengig av hvilke saker det er, blir veldig fort firt opp.»

DELTAKELSE, KOMMUNIKASJON OG SOSIALT SAMHOLD

Deltakelsen har gått ned i flere av barne- og ungdomsrådene vi har snakket med. De har opplevd at teknologien har sviktet eller at linkene til møtene ikke har funket. Flere har også kjent på at det er slitsomt å gjennomføre møtene digitalt og at de har lettere for å forlate møterommet når de ikke er der fysisk. Men deltakelsen har også økt hos noen. Flere kommuner og fylker har blitt større de siste årene, og de lange avstandene har gjort det vanskelig for ungdom å komme seg rundt og rekke møtene. Flere har allerede god erfaring med å møtes på digitale flater, mens andre har sett dette som en mulighet til å teste ut noe man tidligere har sett som vanskelig å få til. Selv om de fleste er enige om at det beste er å møtes fysisk, er også ungdommene som deltar i ungdomsråd gjerne opptatt med andre fritidsaktiviteter, lekser eller annet, og kan ha knapt med tid i utgangspunktet. Derfor har en anledning som dette skapt et moment for flere kommuner å starte arbeidet med digitale møteplasser for barne- og ungdomsrådene. Under nedstengningen av skolene fikk ungdommene god erfaring med bruk av Zoom og Teams, og de har tatt dette med seg videre inn i rådet sitt arbeid.

Mange av barne- og ungdomsrådene har erfart utfordringer knyttet til kommunikasjon under korona, både innad i barne- og ungdomsrådene og mellom ungdommene og sekretæren eller kommunen.

«Nå som vi må finne nye rutiner har det blitt vanskelig med kommunikasjon. Kommunikasjonen har vært så svekket at vi ikke har klart å drive ungdomsråd på en god måte.»

«Syntes det funket bra før, jeg følte at det var lettere da jeg kunne prate face-to-face og ha en ordentlig debatt.»

Andre har imidlertid opplevd at kommunikasjonen har blitt bedre under korona, både ungdommene imellom og med de voksne.

«Vi har hatt bra kommunikasjon utenfor møtene. Vi får hele tiden svar. Det er lav terskel både for å spørre og svare.»

«Vi har snakket ekstra mye over telefon eller Facebook. Det har funket veldig bra.»

Flere av barne- og ungdomsrådene forteller at de ikke opplever å få tilstrekkelige tilbakemeldinger på de innspillene de bidrar med. Dette gjaldt for mange av dem både før og under korona.

«De fleste tilbakemeldingene vi får på våre innspill er sånn «takk for godt møte, vi skal ta det med videre». Det er ikke noe kommunikasjon frem og tilbake.»

«Vi har hatt mye vansker med å få tilbakemeldinger på innspillene våre. Vi har måttet spørre vår kommunekontakt om de har sett eller lest innspillene våres.»

«Vi pleier ikke å få så mye tilbakemelding på innspillene våres, det kommer litt an på hvilke innspill det er – er det spørsmål vi stiller kommer det folk og informerer oss om saken. Det føles bra.»

Men noen er svært positive til hvordan kommunen har involvert ungdom, og det er inspirerende for å fortsette å bidra aktivt.

«Den politiske ledelsen har vært veldig opptatt av å involvere oss.»

«Den informasjonen som har kommet fra vår side, har blitt godt tatt imot. Innspillene har blitt tatt imot og overlevert, og behandlet.»

Ungdomsrådsmedlemmene er opptatt av at det å sitte i et ungdomsråd ikke bare handler om å si sin mening i ulike saker. Det sosiale samholdet man får er også svært viktig. Under korona har ikke rådene fått mulighet til å møtes fysisk – det har svekket følelsen av det sosiale fellesskapet de tidligere har kjent på.

«Det sosiale har blitt glemt bort eller nedprioritert.»

Dette er noe ungdommene også kjenner på i skolesammenheng og på fritiden ellers. Månedene før skolene åpnet opp igjen, har vært preget av sosial avstand og den avstanden er særlig utfordrende for ungdom som er vant

til å være sammen og på den måte bekrefte både seg selv og hverandre. Det sosiale samholdet har veldig plutselig endret form for ungdommene på mange arenaer, og noen reflekterer slik over det:

«Jeg savner kanskje litt informasjon om hvordan de arbeider/tenker om klubbene og idretten. De må fortelle at det ikke er farlig å komme tilbake. Man må huske å finne på tilbud for ungdom – samarbeid mellom klubbene og skolene – hvis idrettsklubben blir stengt er det dumt.»

BRUK BARNE- OG UNGDOMSRÅDENE FOR Å FÅ BARN OG UNGES ERFARINGER OG MENINGER OM KORONAPANDEMIEN

«Ganske mange kommuner har hatt egne pressekonferanser for barn, det hadde også vår kommune, men de glemt å inkludere oss.»

Barne- og ungdomsråd er tuftet på at barn og unge vet best hvordan de selv har det og hva de trenger i ulike situasjoner. Det er gitt at rådene eksisterer for å gi et viktig bidrag når beslutninger skal fattes, om den gruppen de representerer. Kun to av barne- og ungdomsrådene som deltok i denne kartleggingen fortalte at de er blitt invitert med på å dele sine erfaringer under koronapandemien, som ungdommer, elever og ungdomsrådsrepresentanter, overfor politisk ledelse. Ellers synes det å være helt fraværende blant de ungdomsrådsrepresentantene som har deltatt i denne kartleggingen å bli involvert i prosesser som handler om hvordan pandemien berører barn og unge.

Ett av ungdomsrådene fikk muligheten til å dele sine erfaringer i formannskapet. Der fikk de blant annet mulighet til å fortelle hvordan det oppleves å være skoleelev under korona.

«Vi har hatt veldig tett kommunikasjon med rådmannen, og kommunikasjonen med politisk ledelse og administrasjonen har vært veldig bra.»

Et annet ungdomsråd har hatt en veldig positiv opplevelse av ordføreren sin. Han har vist stor interesse i å høre hva ungdommene har opplevd og vært enda mer til stede under korona, forteller lederen av rådet.

Mange av ungdommene synes det er merkelig at de ikke er blitt mer involvert i saker som omhandler ungdom og korona. Her er de

tross alt ekspertene.

«Jeg syntes vi burde få flere saker om korona, det er det som er aktuelt akkurat nå.»

«Vi fikk ikke mulighet til å si noe om situasjonen.»

Flere sier at de ikke blir involvert i saker eller kun i et minimum av saker, og at det blir et spill for å vise at barn og unge er involvert. Dette gjelder både tiden før korona og tiden etter pandemien brøt ut. En ungdom sier:

«Jeg føler av og til at det handler om at kommunen kan krysse av på at de har involvert ungdom.»

Derfor blir det heller ikke prioritert å inkludere barne- og ungdomsrådene under koronakrisen, slik de opplever det.

«Det er ingen ting å legge skjul på, at man i Norge er dårlige på å la ungdommen komme tidlig inn å si noe om en sak.»

Det er mange av ungdommene som sitter med en følelse av å bli nedprioritert eller bortglemt. De har sett at politikerne i kommunen har fortsatt med de samme rutinene og gjennomført det de skal, men selv har de blitt satt til side.

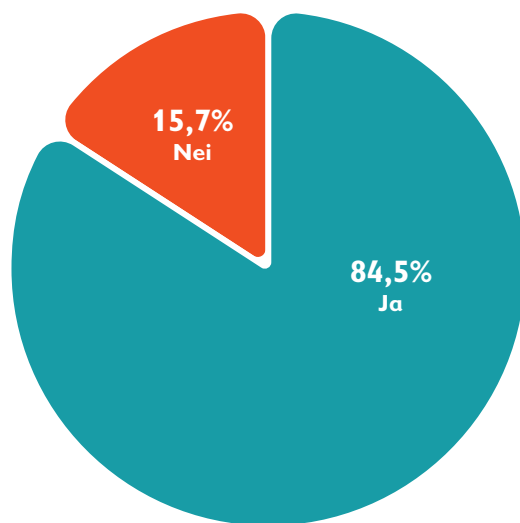
«Jeg var veldig skeptisk i starten til hvordan vi ble behandlet. Bydelsutvalget kjørte som normalt, men våre møter ble utsatt. Det gjorde at jeg ble bekymret for ung medvirkning. Det er helt nødvendig at ungdom får si noe om de sakene som blir tatt opp på BU-møtene.»

MEDVIRKNING PÅ DIGITALE ARENAER

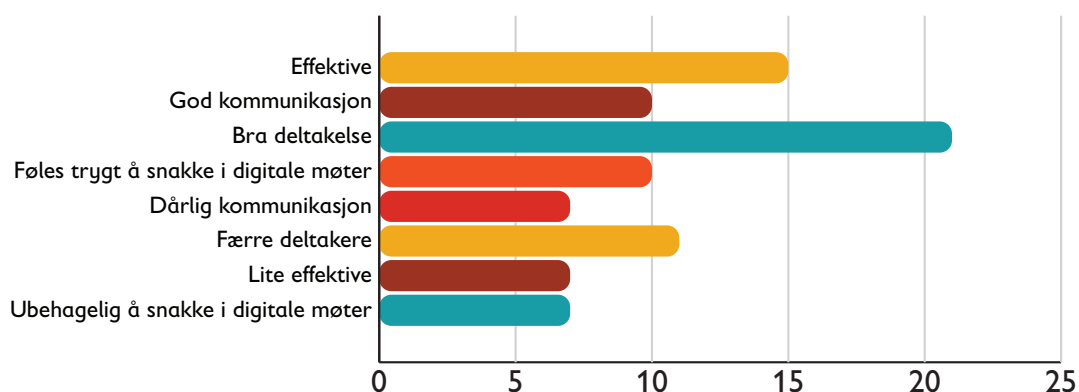
I løpet av våren har barne- og ungdomsråd i Norge gjennomført møtene sine på digitale arenaer. Vi spurte ungdommene hvilke erfaringer de hadde med dette, og ba dem komme med ideer og forslag til løsninger som kan styrke barne- og ungdomsrådernes medvirkning og innflytelse gjennom digitale arenaer.

Har du deltatt på digitale møter med ungdomsrådet under korona?

Av svarene i diagrammet under, ser vi at de aller fleste av ungdommene har deltatt på digitale møter med ungdomsrådet under korona. Tabellen viser at det er delte meninger om hvordan digitale møter fungerer sammenlignet med fysiske møter. 36,2 % har svart at de opplever at det har vært bra deltakelse, men noen forteller også om færre deltakere. Ungdommene er også delt i spørsmålet om det føles trygt å delta i digitale møter, om møtene er effektive og om kommunikasjonen er god. Svarene fra spørreundersøkelsen viser at mange av ungdommene ser fordeler og ulemper både med fysiske og digitale møter, dette ble også bekreftet i intervjuene med ledere og nestledere av barne- og ungdomsråd. Hvordan digitale arenaer kan fremme god medvirkning, og når det vil være viktig å prioritere å legge til rette for fysiske møter og hvordan dette kan gjøres på en trygg måte, vil være særlig viktig å se nærmere på i arbeidet med å sikre gode demokratiske prosesser for barn og unge i Norge, også under pandemier som Covid-19 når mye av samhandlingen flyttes over på digitale arenaer.

Hvis ja - hva er din opplevelse av digitale møter, sammenliknet med fysiske møter? (Du kan krysse av på flere alternativer)

HVORDAN BRUKES DIGITALE ARENAER FOR Å TILRETTELEGGJE FOR BARNE- OG UNGDOMSRÅDENES ARBEID?

«Vi gikk rett på Zoom da Norge stengte.»

84,3% av ungdommene som har deltatt i den digitale spørreundersøkelsen krysset av på at de har deltatt på digitale møter. Av ungdommene som har deltatt i telefonintervju er det kun én som forteller at ungdomsrådet ikke har gjennomført digitale møter. Ungdom i dag er eksperter på digitale arenaer, og det har kun oppstått tekniske problemer hos noen få. Det er Zoom og Teams som har blitt den nye møteplassen for barne- og ungdomsrådene.

«Digitale møter er undervurdert. Jeg tror kanskje man overvurderer hvor vanskelig det er. Og nå kan jo alle det også.»

«Vi har funnet ut at det fungerer bedre med møter på Zoom enn på Teams, men vi har generelt hatt lite debattregler. Håndopprekningen er veldig bra på Zoom, blir mer oversiktlig og da kan mer tid brukes på innholdet i møtet.»

Også under hjemmeundervisningen har ungdommene brukt Zoom og Teams. Ungdommene har blitt godt kjent med verktøyene og funnet løsninger på hvordan gjennomføre møter på en god måte. Men det å skulle sette seg foran skjermen igjen etter 9 timer med digital skole har også til tider opplevdes slitsomt og demotiverende for noen.

«Vi er opptatt av at det skal føles uformelt å delta, for å senke terskelen, men det føles viktig når vi er på rådhuset og har med oss politisk ledelse. Men når vi nå sitter på Zoom med en relativt sliten gjeng i pysj, føles det mindre viktig.»

I tillegg til å bruke digitale arenaer som Teams og Zoom for å gjennomføre møter, har flere av rådene også anvendt sosiale medier i større grad under denne perioden. Instagram og Facebook har i hovedsak blitt brukt til å holde kontakt og for å prøve å opprettholde det sosiale samspillet i gruppen. Flere har kjent på at det sosiale samholdet har blitt svekket og da har det vært fint å kunne prate sammen på sosiale medier. En av lederne har også brukt «livestream» på Instagram. Her åpnet han opp for egen spørretime hvor barn og unge kunne stille spørsmål om korona eller andre ting barn og unge lurer på.

«Vi har brukt digitale arenaer for å jobbe med vårt ungdomsarbeid og mandat. Og for å jobbe med dagsaktuelle saker. Vi har brukt sosiale medier og Teams.»

HVA FREMMER OG HVA HINDRER MEDVIRKNING I DEN DIGITALE VIRKELIGHETEN?

Ungdommene hadde ulike meninger om hvordan medvirkning på den digitale arenaen fungerer i praksis. Det noen kan oppleve som et hinder for medvirkning, har det vist seg at andre ser på som noe positivt for sitt medvirkningsarbeid. Men flere av ungdommene var enige i noen særlige fordeler og ulemper med digital medvirkning.

FREMMER MEDVIRKNING

Lang reisevei hindrer ikke deltakelse

Etter kommunesammenslåingen er det blitt mange store kommuner med lange strekninger. For noen av ungdomsrådene betyr det mye reisetid til og fra møter. For dem har digitale møter åpnet opp for en mindre stressende hverdag og møtene er blitt mer tilgjengelige. Den miljøvennlige gevinsten av å droppe reise, blir også trukket frem som positivt av flere av ungdommene. Flere har også opplevd den siste tiden at det går an å kombinere fysisk og digitalt oppmøte – dette gjør møtene mer fleksible og tilgjengelige for ungdommer som bor i store kommuner.

Noen av ungdomsrådene har også sett en stor fordel av å kunne invitere politikere, saksbehandlere og ordførere med i digitale møter. Terskelen blir lavere for å stille opp, når man ikke må ta hensyn til transport.

«Mindre styr for en saksbehandler. At man ikke må stille opp fysisk, senker terskelen på et vis.»

Nye måter å engasjere flere på

Flere råd har brukt tiden med korona til å utvikle nye digitale flater og jobbet med å bli bedre kjent og inkludere flere på andre måter.

«Det eneste som er annerledes under korona, er at det må skje digitalt. Fordelen med det er at vi kan få større oppmerksomhet fordi flere følger med digitalt på Facebook og Instagram. Vi har hatt en ganske unik mulighet til å nå ut til mange. Vi har vært dagsaktuelle og tatt opp ting om korona. Vi har jobbet med de som jobber utad i kommunen. Vi har også lagd en film om korona for å nå ut til alle som sitter hjemme. Filmen var ment for alle, men det var barn og unge som hadde lagd den, og da er det kanskje flest barn og unge som relaterer seg til den.»

«Vi har gjort andre ting nå under korona. For eksempel jobber vi med å utvikle «Discord Servers» Det er en digital plattform – et chattenettverk hvor man kan lage ulike kanaler for for eksempel ulike skoler og ulike interesser. Vi prøver å lage en overordnet kanal for vår bydel og alle skolene og ungdomsklubbene. Her skal vi publisere informasjon om hvordan man kan påvirke beslutningstakinger digitalt, snakke sammen og diskutere over video. Man kan også arrangere digitale tegnespill og brettspill.»

Noen av barne- og ungdomsrådene har streamet møtene sine for å gjøre de tilgjengelig for alle.

«Utrolig positivt at man kan nå ut til mange fler.»

Mer fleksibilitet og variasjon i møteformer

Ungdommene er enige i at det er fint at de har lært seg hvordan man kan gjennomføre digitale møter. Da er de rustet hvis noe liknende skjer en annen gang, eller hvis det er noen som ikke kan delta fysisk på møtene, da kan de stille opp digitalt. Flere av dem nevner også at muligheten for digitale møter gir mer fleksibilitet.

«Nye muligheter i form av at man kan ha møter oftere, og ikke trenger å bruke så mye tid.»

«Vi har ringt sekretariatet mens vi har hatt møter på Zoom. Det har følt seg veldig bra å kunne kontakte de direkte når vi har lurt på noe.»

Ungdommene som har gjennomført digitale møter beskriver et godt møte slik: alle deltar, og alle har på lyd og mikrofon slik at de er klare til å prate. Det er en stor fordel at folk kommer forberedt, da blir møtene mer oversiktlige og effektive. Et godt møte er preget av gode debatter og diskusjoner, ikke bare de samtalene hvor folk er enige og nikker i kor.

«Møtene våre har vært veldig effektive. Møter som før tok tre timer, har nå blitt kortet ned til en time. Vi har utarbeidet et veldig velfungerende regelverk for antall replikker og kommentarer. Dette har bidratt til effektivitet, og er noe vi kommer til å fortsette med når vi begynner med fysiske møter igjen.»

Til spørsmålet: Er det noe ungdommene kommer til å ta med seg fra de digitale møtene, når det igjen åpnes for fysiske møter, fikk vi følgende svar fra en av ungdommene:

«Det kan jeg med sikkerhet si. I stedet for å ha saksbehandlere til stede, kan vi ha de på storskjerm.»

HINDRER MEDVIRKNING

Teknologien kan imidlertid også være til hinder for digital medvirkning, den kan forsterke ulikhet og bidra til at noen barn og unge ekskluderes. Flere av ungdommene har opplevd at rådsmedlemmer ikke har god nok internettdekning hjemme eller har problemer med å komme seg inn i de digitale møterommene. Flere forteller også om hvordan hjemmesituasjonen hos noen av ungdommene kan virke som hinder for medvirkning. Noen av ungdommene viser til at politikere i den digitale samhandlingen har stengt døra for dem der den tidligere har vært åpen. Ungdommenes medvirkning blir hindret av at de ikke får den samme tilgangen på rådhuset som de pleier.

«Vil ikke si at det er noen fordeler. Det er mindre lagånd og sosial kommunikasjon, mindre produktivt og mer kaotisk.»

«Jeg tror det er en del som synes det er vanskeligere å konsentrere seg hjemme. Noen har måttet sette seg på trappen ute fordi det er små mye bråk og trangt inne. Det går verst utover de ungdommene som har lavere sosioøkonomisk status. De har ikke mulighet til å delta. Det blir et klasseskille.»

«Det har vært vanskelig å få bli med på gruppemøter i partiene – de ville ha lukkede grupper. Vanligvis pleier vi å få være med på å si vår mening.»

Det er mange av ungdommene som kjenner på at engasjementet og motivasjonen blant rådsmedlemmene har gått ned når alle møtene gjennomføres digitalt. Kvaliteten på samtalene har også gått ned, slik det oppleves av noen av ungdommene.

«Det blir ikke like spennende når vi ikke sitter i samme rom.»

Flere av rådsmedlemmene har gitt uttrykk for at de synes det er ubehagelig eller skummelt å delta i digitale møter. Flere forteller også at de opplever at møtene er mindre effektive når de foregår digitalt.

«Har ikke hatt like effektive møter når de har vært digitale. Det gjør at vi ikke får gjennomført alt og sakene våre ikke blir tatt opp.»

«Før pleide vi å sette oss ned før møtene og forberede oss sammen med sekretæren. Nå prøver vi å gjøre det på Messenger. Da føler vi oss hakket mindre forberedt.»

OPPSUMMERING OG NOEN AVSLUTTENDE ANBEFALINGER FRA UNGDOMMENE

Det er tydelig at barne- og ungdomsrådene i Norge har hatt ulik opplevelse av å drive med medvirkning under korona. Noen har hatt en svært positiv opplevelse, hvor alt har blitt gjennomført og de i tillegg har sett at de digitale arenaene åpner opp for nye muligheter. Andre har følt seg ubetydelige i sitt arbeid og har ikke fått gjennomført det de hadde planlagt. Det kan virke som at noen av ungdommene opplever at de aldri er på hjemmebane, ikke en gang når medvirkning skjer på digitale plattformer får de en følelse av det.

De fleste av barne- og ungdomsrådene vi har snakket med i denne kartleggingen, har en hovedsakelig positiv opplevelse av sitt arbeid som medvirkningsorgan før korona, mens noen har en negativ. Av de som har en positiv opplevelse før korona, er det noen som opplever arbeidet sitt under korona som positivt også, og dette er de som tilhører barne- og ungdomsråd som har eksistert lenge og har et godt etablert system. De som derimot tilhører nye barne- og ungdomsråd i nye kommuner, har en negativ opplevelse fra tiden med korona selv om de kan ha en god opplevelse fram til koronapandemien brøt ut. De ungdommene som ikke hadde velfungerende råd fra før av, har ingen positiv opplevelse med rådets virksomhet under korona.

Funnene i denne kartleggingen understreker betydningen av å ha gode systemer på plass som ivaretar kontinuerlig medvirkning fra barn og unge gjennom barne- og ungdomsråd, uavhengig av hvilken virkelighet man til enhver tid befinner seg i. Videre viser svarene fra ungdommene at det ikke primært er selve teknologien som er den største utfordringen, men manglende forståelse og kunnskap hos voksne om betydningen av barn og unges erfaringer og meninger og hva dette innebærer, samt den særlige rollen barne- og ungdomsråd bør ha som medvirkningsorgan for barn og unge i sin bydel, kommune eller fylke. Denne rollen er ikke mindre viktig, men minst like viktig, i en krisesituasjon som den koronapandemien representerer, men mange av barne- og ungdomsrådene opplever at de er blitt satt på sidelinja i kommunens håndtering av pandemien.

Avslutningsvis i intervjuene spurte vi ungdommene om de hadde noen anbefalinger til andre barne- og ungdomsråd eller til ordførere, basert på erfaringene de hadde gjort seg under korona. Ved å åpne opp for skriftlige innspill i den digitale spørreundersøkelsen, fikk vi også høre anbefalinger fra de vi ikke har intervjuet på telefon.

«Jeg kan anbefale å akseptere situasjonen så raskt som mulig og gjøre det beste ut av det. Alt tar tid – det er viktig å få ting på plass så raskt som mulig.»

Flere av anbefalingene handlet om å gjøre prosessene mer åpne og tilgjengelige, og å prøve å nå ut til og engasjere flere ungdommer gjennom sosiale medier og åpne digitale møter.

«Dele informasjon om saker som skal diskuteres, korleis det skal bli gjort og kva ein kom fram til. Slik vil nok mange sjå at politikk ikkje berre er kjedeleg.»

«Ved å gjøre oss mer kjent i medier. Bruke sosiale medier som en plattform.»

«For å styrke demokratiet og medvirkning av ungdom i forskjellige deler av landet må man bruke de sosiale mediene som de unge bruker. Da blir det enklere å inkludere ungdom og for å høre hva de mener.»

«Ta i bruk midlene du har tilgjengelig best mulig, ta i bruk sosiale medier til å informere deg selv og andre, og start samtaler i miljøene rundt deg om problemer som påvirker deg og de rundt deg.»

«Ungdomsrådet starter egen PR-gruppe så man kan spørre ungdom direkte.»

«Nå ut til flest mulig. Digitale konferanser og workshops til barn og unge. Slike spørreundersøkelser. Men det viktigste er å nå ut til flest mulig og informere flest mulig.»

«Flere digitale og åpne møter.»

«Åpne møter med politikere. Mindre grupper som jobber sammen.»

«Fortsett med det som var gjort før korona – hvis man får til det, har man kommet utrolig langt. Vi kan jo bruke ungdomsrådet som informasjonskanal til fylkeskommunens unge, da involverer man jo mange. Det kommer mye positivt ut av det, vi kjenner jo hverandre.»

Mange av ungdommene anbefalte å fortsette med digitale møter, gjerne i kombinasjon med fysiske møter. Flere hadde også anbefalinger knyttet til hvordan slike møter bør gjennomføres for at de skal fungere.

«Ved bruk av teknologi vil det for noen unge kanskje bli enklere å være med.»

«Møter som ikke krever at man møtes kan gjerne gjennomføres digitalt slik at flere har mulighet til å være med på kort varsel!»

«Send ut linker og sakspapirer i god tid før møtene.»

«Ha på kameraet. Det hjelper veldig å se folk.»

«Jeg vil anbefale alle å holde møtetiden man har satt opp. Når tiden er ute er det flere som bare logger av.»

«Sett av tid til å spise og drikke. Vi har vanligvis mat under møtene, og det er fint å fortsette med det.»

«Vi hadde en del foredrag på Teams, som var lærerike, men skjønte ikke hvordan vi kunne bruke denne informasjonen. Dette skulle jeg ønske vi kunne diskutert mer.»

«Dårlige tidspunkter til møter.»

«Jevnlig kommunikasjon.»

«Fordi vi gjør dette digitalt burde møtet være gøy og ikke for vanskelig sånn at de i møtet ikke kobler ut fra det vi skal diskutere.»

Det er flere av ungdommene som anbefaler å starte alle digitale møter med en runde hvor alle får sagt noe. Det er viktig at alle føler seg sett – det kan også øke motivasjonen for å delta på møter. Flere av lederne og nestlederne har også gått aktivt inn for å delegere ulike arbeidsoppgaver til deltakerne i rådet. På den måten føler alle seg viktig.

«Passe på, som på andre møter, at alle får komme til orde! Sørg for at folk blir hørt, og føler at det er trygt å uttale seg, tror jeg er det viktigste. Blir fort de samme som tar ordet, og da er det viktig å spørre litt rundt om hva andre har å si. Kanskje begynne møtet med en runde der alle skal si noe om hvordan det går eller noe de har gjort? Viktig å være tydelig på at det er like viktig å komme på digitale møter som på fysiske møter.»

Flere av rådsmedlemmene anbefalte også mer opplæring i bruk av digitale verktøy, samt å bruke digitale kommunikasjonsplattformer som ungdommene kjenner fra før eller som er enkle å sette seg inn i.

«Opplæring av bruk av digitale verktøy.»

«Vi er avhengig av oversiktlige og enkle programmer for kommunikasjon. I større grupper er det ofte uoversiktlig å ha diskusjoner digitalt. Her er det stort forbedringspotensiale. Selv opplever jeg at avstemninger er et godt digitalt verktøy, og undersøkelser slik som denne er en god måte å samle ulike synspunkter.»

«For å kunne styrke medvirkningen og interessen til barn og unge i demokratiet er det viktig at det brukes en enkel form for teknologi. Barn og unge blir som oftest mer interessert når ting er enkelt å forstå og at det er rett på sak. Derfor tenker jeg at det er viktig å nå unge på plattformer de allerede er kjent på, det er automatisk med på å gjøre mye.»

«Ha struktur i opplegget: digitale verktøy fungerer aldri hvis man ikke opplever eller har struktur i programmet man bruker. Da vil opplæring eller innføring i programmet og tips om hvordan man bruker det funke fint.»

Ungdommene hadde også noen anbefalinger til ordførere i kommunene.

«Vær imøtekommende og ønsk oss like velkommen som han har gjort under korona. Og delta gjerne i møtene våre senere.»

«Ta kontakt med ungdommene, og gjør deg synlig. Kom på møtene våre, kanskje du vil skjønne mer av ungdommene da.»

«Jeg mener egentlig at ordføreren kunne tatt kontakt med oss for å høre hvordan vi har det.»

«Hvis det kommer en ny runde må man tenke på ungdommene som er hardest rammet først. Bruk ungdomsrådene i de ulike bydelene, arranger noe for oss, slik at vi kan møtes på avstand. Det er spesielt viktig for de som har det vanskelig hjemme.»

«Nesten det samme som uten korona, hør på hva vi sier og engasjer dere i oss. Ikke bare si at dere hører på. De kan for eksempel ta debatten med oss. Jeg føler av og til at ordføreren ikke bruker tid på oss fordi de tror at vi ikke forstår. Det er å undervurdere oss.»

Redd Barna

Reell medvirkning